Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppekava

Koostatud Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 1 (RT I, 14.01.2011,1) alusel

Sisukord

1. ÜLDSÄTTED 4

2.ÜLDOSA 4

2.1. Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted 4

2.1.1. Põhihariduse alusväärtused 4

2.1.2. Tõrva Gümnaasiumi õppe- ja kasvatuseesmärgid 5

2.1.3. Pädevuste kujundamine Tõrva Gümnaasiumis 6

2.1.4. Õppimise käsitus ja õppekeskkond Tõrva Gümnaasiumis 7

2.2. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis 10

2.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused Tõrva Gümnaasiumis 11

2.3.1. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes 12

2.3.2. I kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis 13

2.3.3. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes 13

2.3.4. II kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis 14

2.3.5. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes 15

2.3.6. III kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis 15

2.3.7. Loovtöö korraldus Tõrva Gümnaasiumis 16

2.4. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine Tõrva Gümnaasiumis 18

2.5. Hariduslike erivajadustega õpilased Tõrva Gümnaasiumis 19

2.5.1. HEV õpilaste õppetöö korraldamise üldpõhimõtted 20

2.5.2. HEV õpilase määratlus 20

2.5.3. Tõrva Gümnaasiumis pakutavad õppetööd toetavad tugiteenused 20

2.5.4. HEV õpilastega töötamise tugimeetmed 21

2.5.5. HEV õpilastega tegelev tugimeeskond Tõrva Gümnaasiumis 21

2.5.6. HEV õpilaste õppe koordineerija ülesanded 21

2.5.7. HEV õpilastega töötamise tasandid ja rakendatavad tegevused 22

2.5.8. Hariduslike erivajadustega põhikoolilõpetajate eksamineerimine 25

2.5.9. Hariduslike erivajadustega õpilaste toetamine: koostöö alaealiste komisjoniga 26

2.5.10. Andekate õpilaste toetamine 26

2.6. Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis 27

2.6.1. Hindamine 27

2.6.2. Kujundav hindamine 28

2.6.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtvate hinnete alus Tõrva Gümnaasiumis.... 28
2.6.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine Tõrva Gümnaasiumis..... 30
2.6.5. Põhikooli lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis..... 31
2.7. Karjääriteenuste korraldus Tõrva Gümnaasiumis..... 32
2.8. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted..... 32
2.9. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis..... 32
2.10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord Tõrva Gümnaasiumis..... 33

1. ÜLDSÄTTED

1. Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppekava on Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad.
3. Kooli õppekava üldosas esitatakse:
   1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted;
   2) tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted;
   3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
   4) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
   5) õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus;
   6) hindamise korraldus;
   7) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
   8) õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
   9) karjääriteenuste korraldus;
   10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
   11) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

4. Ainekavad esitatakse klassiti.
5. Põhikooli kooliastmed on:
   1) I kooliaste – 1.-3.klass;
   2) II kooliaste – 4.-6.klass
   3) III kooliaste – 7.-9.klass

2.ÜLDOSA

2.1. Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted

2.1.1. Põhihariduse alusväärtused

1. Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

2. Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja –hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

3. Riiklikus – kui ka Tõrva Gümnaasiumi põhikooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad «Eesti Vabariigi põhiseaduses», ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu,

õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

4. Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2.1.2. Tõrva Gümnaasiumi õppe- ja kasvatuseesmärgid

1. Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Tõrva Gümnaasium aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
2. Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
3. Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
4. Põhikool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
5. Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
6. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
7. Tõrva Gümnaasium seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.
8. Et toetada eelpool loetletud kasvatuseesmärke, teostatakse Tõrva Gümnaasiumis töökasvatust sügisel pargis lehti riisudes ja suvel aiatööd tehes. Igale klassile on kinnitatud Tõrva Gümnaasiumi pargis kindel maa-ala, mille korrahoiu eest nad vastutavad. Põhikooli 4.-8.klassi õpilased teevad suvel aiatööd 4 tunni ulatuses ja gümnaasiumiastme 10.klassi

õpilased 10 tunni ulatuses õpetaja juhendamisel. 10.klassi õpilasi võib rakendada ka muudel ühiskondlikel töödel vastavalt kooli vajadusele (näit kooli raamatikogus vm).

2.1.3. Pädevuste kujundamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või –valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.
2. Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.
3. Tõrva Gümnaasiumi õppekava taotleb õpilastel järgmiste üldpädevuste kujunemist:
   1) väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt;
   2) sotsiaalne pädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
   3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme;
   4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja –strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
   5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;
   6) matemaatikapädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
   7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid

võimalusi; seada eesmärke ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.

4. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.
5. Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:
   1) keel ja kirjandus;
   2) võõrkeeled;
   3) matemaatika;
   4) loodusained;
   5) sotsiaalained;
   6) kunstiained;
   7) tehnoloogia;
   8) kehaline kasvatus.

Tõrva Gümnaasium on lähtunud oma õppekava koostamisel samadest ainevaldkondadest.

6. Ainekavades esitatakse nii kooliastmete õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele suulist tagasisidet.

2.1.4. Õppimise käsitus ja õppekeskkond Tõrva Gümnaasiumis

1. Põhikooli riiklikus õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

2. Riiklikus õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
3. Riiklikus õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.
4. Õpet kavandades ja ellu viies:
   1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
   2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
   3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
   4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
   5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
   6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms) vastavalt võimalustele;
   7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
   8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.
5. Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab Tõrva Gümnaasium kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
6. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
7. Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

8. Tõrva Gümnaasium korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
9. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
   1) osaleb kogu Tõrva Gümnaasiumi koolipere;
   2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
   3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
   4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
   5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
   6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
   7) ollakse avatud vabale arvamusvahetusele, sealhulgas kriitikale;
   8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
   9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
   10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
   11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
   12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.
10. Füüsiline keskkond on kujundatud Tõrva Gümnaasiumis nii , et:
   1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
   2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
   3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
   4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
   5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid vastavalt võimalustele;
   6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

11. Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas vastavalt vajadustele ja võimalustele.

2.2. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis

1. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
2. Tõrva Gümnaasiumi läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige õpikeskkonna korralduses, aineõppes, valikainete valikul, kooli lõpus tehtava loovtöö või uurimistöö valikul ning koostöös erinevate õppe- ja ametiasutustega, samuti projektides osalemisel.
3. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavad läbivad teemad on:
   1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
   2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
   3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
   4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
   5) teabekeskkond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
   6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
   7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja

füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused Tõrva Gümnaasiumis

1. Õppe ja kasvatuse põhivorm on ainetund – õppetund. Õppetunnid toimuvad reeglina koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna. Õppekavas eraldi aega õppekäikude korraldamiseks ette ei nähta, vaid see toimub õppetundide arvelt, kus siis teatud õppetund või –tunnid asendatakse õppekäiguga vastavalt vajadustele ja võimalustele.

2. Tõrva Gümnaasium tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus:

	I ka	**II ka**	**III ka**
1) eesti keel :	19	11	6
2) kirjandus:	0	4	6
3) eesti keel teise keelena:	6	12	12
4) A-võõrkeel:	3	9	9
5) B-võõrkeel:	0	3	9
6) matemaatika:	10	13	13
7) loodusõpetus:	3	7	2
8) geograafia:	0	0	5
9) bioloogia:	0	0	5
10) keemia:	0	0	4
11) füüsika:	0	0	4
12) ajalugu:	0	3	6
13) inimeseõpetus:	2	2	2
14) ühiskonnaõpetus:	0	1	2
15) muusika:	6	4	3
16) kunst:	4,5	3	3
17) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus:	4,5	5	5
18) kehaline kasvatus:	8	6	6

3. Lisaks eelmises punktis sätestatule määratakse Tõrva Gümnaasiumi põhikooli I kooliastmes 8, II kooliastmes 10 ja III kooliastmes 4 nädalatunni kasutamine kooli õppekavas, mis näidatakse ära ka kooli tunnijaotusplaanis.

4. Õpilaste nädalakoormus põhikooli klassides on:
   1) 1.klass – 20 õppetundi;
   2) 2.klass – 23 õppetundi
   3) 3.klass – 25 õppetundi
   4) 4.klass – 25 õppetundi
   5) 5.klass – 28 õppetundi
   6) 6.klass – 30 õppetundi
   7) 7.klass – 30 õppetundi
   8) 8.klass – 32 õppetundi
   9) 9.klass – 32 õppetundi

5. I kooliastmes on lisatunnid 1.klassis matemaatikas ja kehalises kasvatuses; 2.klassis eesti keeles, matemaatikas (2 tundi); 3.klassis A-võõrkeeles ja matemaatikas.
   II kooliastmes on lisatunnid 4.klassis A-võõrkeeles, matemaatikas, kunstis ja informaatikas; 5.klassis A-võõrkeeles, matemaatikas, ajaloos ja informaatikas; 6.klassis B-võõrkeeles.
   III kooliastmes on lisatunnid 7.klassis eesti keeles ja informaatikas; 8.klassis informaatikas.

6. Valikainet usundiõpetus saab valida 2., 5. ja 9.klassis. Kui õpilane ei soovi õppida usundiõpetust, siis osaleb ta rütmikatunnis (va 9.kl). Valikainet karjääriõpetus saab valida 9.klassis. Valikaine informaatika on lisatud kõikidele õpilastele põhikoolis õpitavate õppeainete hulka, et tagada digitaalne kirjaoskus ning kujundada igapäevaelus vajalikke IKT alaseid süstemaatilisi teadmisi ja oskusi.

7. III kooliastmes korraldab Tõrva Gümnaasium õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vm. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased koostöös õpetajaga. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele. Loovtöö korraldust kirjeldatakse kooli õppekavas.

8. Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

2.3.1. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

1. Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
   1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
   2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
   3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
   4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
   5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
   6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

2. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

2.3.2. I kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis

1. Esimese kooliastme lõpus õpilane:
   1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
   2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
   3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
   4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
   5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
   6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
   7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
   8) käitub loodust hoidvalt;
   9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
   10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
   11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
   12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
   13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
   14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
   15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

2.3.3. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

1. Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

2. Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

2.3.4. II kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis

1. Teise kooliastme lõpus õpilane:
1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
10) oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja

sõltuvusainete ohtlikkusest;
15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

2.3.5. Tõrva Gümnaasiumi õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

1. Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:
1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

2.3.6. III kooliastmes taotletavad pädevused Tõrva Gümnaasiumis

1. Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:
1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärke ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemeetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab

ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;

9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;

10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;

11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;

12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;

13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;

14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

2.3.7. Loovtöö korraldus Tõrva Gümnaasiumis

Loovtööde koostamise, läbiviimise ja kaitsmise juhend Tõrva Gümnaasiumi III kooliastmes

1. III kooliastmes, 8.klassis korraldab põhikool õpilastele õppekava läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, omaloominguline kunstitöö või muu:
    - Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süstematiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist.
    - Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist.
    - Omaloominguline töö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist.

2. Loovtöö eesmärgid:
    - arendada loovust, originaalsust, probleemi püstitamise ja lahendamise oskust;
    - suurendada õpilaste enesekindlust ja algatusvõimet;
    - parandada sõnavara ja väljendusoskust;
    - arendada koostööoskust;
    - toetada uute ideede tekkimist ja teostamist.

3. Loovtööd võib juhendada peale oma aineõpetaja ka algklassiõpetaja, huviringi või - kooli õpetaja, lapsevanem, üliõpilane vm täiskasvanud inimene, kes on antud teemaga kursis. Kui loovtöö juhendajaks valitakse väljaspool kooli töötav inimene, siis registreeritakse töö teema ja töö juhendaja õppealajuhataja juures.

4. Loovtöö juhendaja kohustused:
    - aitab õpilasel valida töö teemat;
    - nõustab õpilast töö planeerimisel ja läbiviimisel ning probleemide sisulisel lahendamisel;
    - jälgib, et töö vastaks sisult, tasemelt ja mahult käesolevale juhendile;
    - valib juhendamiseks kuni kolme õpilase töö.

5. Töö vormistamine. Projekti ja omaloomingulise töö juurde tuleb kirjutada kirjalik selgitav osa. Loovtöö vormistatakse A4 formaadis valgele paberile arvutikirjas Times New Roman suurusega 12 punkti ja reavahega 1,5 punkti. Tekst paigutatakse paberile rööpselt. Lehekülje vasakus servas on 3 cm, paremas 2 cm, üla- ja alaservas 2,5 cm laiune veeris.
   Selgitav osa koosneb järgmistest osadest:
   - Tiitelleht algab ülaservast kooli nimega. Tiitellehe keskkohast veidi kõrgemale kirjutatakse töö täielik pealkiri. Pealkirja alla kirjutatakse töö liik (loovtöö). Tiitellehe teise kolmandiku lõppu, paremasse serva trükitakse autori ja juhendaja nimed. Lehe alumise serva keskele trükitakse töö valmistamise koht ja aasta.
   - Sisukord koosneb töö jaotise pealkirjadest, nende ees olevatest süsteemitähistest ja lehekülje numbritest.
   - Sissejuhatus sisaldab teema valiku põhjendust, töö eesmärki ning selle saavutamise teid ja võtteid, ülevaadet töö ülesehitusest. Sissejuhatuse maht on 0,5 -1 lehekülg.
   - Töö põhiosa sisaldab erinevaid peatükke, arutlusi, uuringuid vms. Töö põhiosas antakse ülevaade loetud taustamaterjali(de)st, selgitatakse olulisemaid mõisteid, töö käiku ja tulemusi.
   - Kokkuvõte sisaldab ülevaadet tehtud tööst: mida õpiti, kas ja kuidas realiseerusid sissejuhatuses püstitatud eesmärgid, antakse ülevaade olulisematest tulemustest.
   - Kasutatud allikate loetelu sisaldab töös kasutatud materjale, mis reastatakse tähestikulises järjekorras. Sama autori tööd esitatakse ilmumisaasta järjekorras.
   - Lisad on tööd täiendav või illustreeriv materjal töö lõpus (joonised, tabelid, diagrammid, fotod jne). Lisad pealkirjastatakse ja tähistatakse „Lisa1“, „Lisa 2“ jne.

6. Loovtöö kaitsmise jaoks võib koostada valminud loovtöö kohta *Power Pointi* esitluse, e- raamatu või muu tööd illustreeriva esitluse, milles on järgmised osad:
   - esileht [teema ja autor (id)]
   - teema valiku põhjendus
   - ülevaade loetud taustamaterjali(de)st
   - foto(d) praktilise loovtöö või projekti läbiviimise kohta
   - lühike ülevaade töö käigust
   - töö tulemused ja järeldused
   - hinnang oma tööle

7. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased 7.klassi lõpus ja kooskõlastavad selle aineõpetajaga/juhendajaga hiljemalt 8.klassi alguses 15.septembriks.

8. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

9. Loovtöö kaitstakse eksamikomisjoni ees ja loovtöö hinne märgitakse lõputunnistusele. Loovtööde kaitsmine toimub vastavalt loovtööde kaitsmise graafikule aprillis ja mais. Kui loovtöö on tehtud grupitööna, siis osalevad töö kaitsmisel kõik osalised. Kaitsmisele

lubatakse õpilased, kelle töö on juhendaja hinnangul kaitsmiskõlbulik. Loovtööde kaitsmine on avalik. Töö koostaja teeb kuni 5-minutilise ettekande. Vajadusel võib kasutada illustreerivat abimaterjali, *PowerPointi* vm esitlust.

10. Loovtöö hindamisel arvestatakse töö teostust, mahtu, loomingulisust, töö sisu ja vastavust vorminõuetele, esinemist töö kaitsmisel ja eneseväljendust. Eriarvamused loovtöö hinde osas otsustatakse komisjoniliikmete häälteenamusega. Mitterahuldava tulemuse korral on õpilasel võimalik taotleda teistkordset kaitsmist.

11. Loovtööd säilitatakse kooli raamatukogus. Suuremahulised tööd võib kool tagastada autorile, kui selleks puuduvad koolis hoiutingimused ja peab tagastama autorile, kui töö tegemiseks on kasutatud õpilase/lapsevanema poolt soetatud materjale ja/või vahendeid.

2.4. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasiumi klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

   Õpilasele, kelle veerandihinne on "puudulik" või "nõrk", kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, rakendatakse Tõrva Gümnaasiumis järgmisi tugisüsteeme:

   1) Õpilane, kes on saanud mitterahuldava hinde eesti keeles, määratakse logopeedi rühma (I-IX klassini, vajadusel ja soovil kuni XII klassini) või õpiabi rühma (I-VI klassini) vastavalt vajadusele, millest aineõpetaja teavitab last ja lapsevanemat „Individuaalse õppe rakendamise otsusega“, kuhu lapsevanem alla kirjutab.
   2) Õpilasele, kes on saanud mitterahuldava hinde matemaatikas, määratakse õpiabirühma tunnid (I-IX klassini), millest aineõpetaja teavitab last ja lapsevanemat „Individuaalse õppe rakendamise otsusega“, kuhu lapsevanem alla kirjutab.
   3) Õpilasele, kes on saanud mitterahuldava hinde teistes õppeainetes, määratakse kohustuslikus korras kindlad konsultatsioonid, millest õpilane peab abi saamiseks osa võtma ja millest aineõpetaja teavitab last ja lapsevanemat „Individuaalse õppe rakendamise otsusega“, kuhu lapsevanem alla kirjutab.
   4) Õpilasel ja lapsevanemal on õigus ja võimalus pöörduda aineõpetaja, klassijuhataja, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, õppealajuhataja ja nõustamiskomisjoni poole enda ja lapse nõustamiseks ning sobivate õpivormide leidmiseks igal ajal
   5) Individuaalne õppekava (IÕK) koostatakse õpilasele, kelle puhul eelpooltoodud tugisüsteemide rakendamine pole tulemusi andnud või kellel on vastav näidustus.
   6) Tugisüsteem rakendatakse vastavalt ainespetsiifikale ja õpilase individuaalsusele
   7) Tugisüsteemi rakendamise eesmärgiks on üldjuhul järjestikuse mitterahuldava veerandihinde saamise vältimine ning õpilase toetamine uue materjali omandamisel

2. Tõrva Gümnaasium nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises. Selleks on loodud Tõrva Gümnaasiumi HEV-komisjon (hariduslike erivajaduste komisjon õpilastele ja nende vanamatele).

3. Tõrva Gümnaasiumi HEV (hariduslike erivajadustega laste) - komisjoni eesmärgid ja töö põhimõtted:
   1) Määrata õpi- või käitumisraskustega õpilasele võimetekohaseks põhihariduse omandamiseks õpiabi või koostada käitumise tugikava koolisiseses tugisüsteemis
   2) Kaasata koolisiseselt erinevaid spetsialiste õpilase abistamiseks, koordineerides nende koostööd
   3) Jälgida õpilase õpiabi või käitumise tugikava tõhusust ja vajadusel seda korrigeerida
   4) Konsulteerida lapsevanemaga (eestkostjaga) ja vajadusel teha ettepanekuid pöörduda eriarstide konsultatsioonile
   5) Kui koolisisene tugisüsteem on ammendunud ja õpilane pole abi saanud, siis suunata õpilane vastavate spetsialistide poole väljaspool Tõrva Gümnaasiumi või Valga maakonna nõustamiskomisjoni
   6) HEV - komisjoni suunamise võib algatada õpilase probleemi märganud klassijuhataja, aineõpetaja, lapsevanem, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog, meditsiiniõde, kooliarst jt
   7) HEV- komisjon töötab vastavalt vajadusele
   8) HEV-komisjoni kuuluvad sotsiaalpedagoog, õppealajuhataja, (vajadusel meditsiiniõde või kooliarst logopeed, psühholoog, klassijuhataja või aineõpetaja, õpiabi õpetaja, direktor jt)
   9) HEV-komisjoni koosolekule kutsutakse üldjuhul õpilane ja lapsevanem

3. Tõrva Gümnaasium korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse. Selleks korraldab Tõrva Gümnaasiumi valikaine „Karjääriõpetus“ õpetamist. Vajadusel saab lisainformatsiooni kooli psühholoogilt, kes abistab õpilast vastava teabe kättesaamisel.

4. Tõrva Gümnaasium tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

2.5. Hariduslike erivajadustega õpilased Tõrva Gümnaasiumis

1. Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

2. Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, võib kool õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada «Eesti keel teise keelena» ainekava alusel.

3. Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.
4. Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib põhikool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

2.5.1. HEV õpilaste õppetöö korraldamise üldpõhimõtted

HEV õpilaste õppe korraldamine lähtub põhimõttest, et kvaliteetne üldharidus peab olema võrdväärselt kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, elukohast või hariduslikust erivajadusest.

Lähtutakse kaasava õppe põhimõttest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgses koolis tavaklassis ning neile rakendatakse võimetekohast õpet.

2.5.2. HEV õpilase määratlus

Haridusliku erivajadusega õpilasteks loetakse õpilased, kelle

1) andekus,
2) õpiraskused,
3) terviserike,
4) puue,
5) käitumise ja tundeelu häired,
6) pikemaaegne õppest eemalviibimine
7) või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas, taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

2.5.3. Tõrva Gümnaasiumis pakutavad õppetööd toetavad tugiteenused

Tõrva Gümnaasiumis võimaldatakse õpilastel järgnevaid õppetöö toetavaid tugiteenuseid:

1) õpiabirühmad,

2) logopeediline õpiabi,
3) sotsiaalpedagoogiline abi,
4) psühholoogiline nõustamine,
5) individuaaltunnid,
6) meditsiiniline abi ja nõustamine (kooliarst, meditsiiniõde),
7) pikapäevarühmad,
8) raamatukogu kasutamine,
9) koduõppe rakendamine
10) individuaalne abistamine tunnivälisel ajal (järelaitamine, konsultatsioonid, andekate juhendamine)

2.5.4. HEV õpilastega töötamise tugimeetmed

Hariduslike erivajadustega õpilastega töötamise tugimeetmeteks loetaks Tõrva Gümnaasiumis lisaks eelpool loetletud tugiteenustele:

1) arenguvestluse läbiviimist,
2) individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamist,
3) individuaalse õppekava koostamist,
4) kooli huviringi tegevuses osalemise soovitamist,
5) tunnirahuklassis töötamise rakendamist,
6) pikapäevarühmas osalemist.

2.5.5. HEV õpilastega tegelev tugimeeskond Tõrva Gümnaasiumis

Tugimeeskonna spetsialistidest moodustab kooli HEV komisjon, mis tuleb kokku vastavalt vajadusele. Komisjoni liikmeteks on:

1) sotsiaalpedagoog,
2) eripedagoog-logopeed,
3) psühholoog,
4) õppealajuhataja,
5) vajadusel õpiabiõpetaja, klassijuhataja, meditsiinitöötaja, aineõpetaja

HEV komisjoni tööd juhib Tõrva Gümnaasiumis isik, kes on direktori poolt määratud kooli erivajadustega õpilaste õppe koordineerijaks.

2.5.6. HEV õpilaste õppe koordineerija ülesanded

HEV õpilaste õppetöö koordineerija ülesandeks on õpiabi vormiline ja sisuline suunamine, õpiabi edukuse jälgimine, kokkuvõtete tegemine ning koostöövõimaluste leidmine kooliväliste struktuuridega.

Erivajadustega õpilaste õppetöö koordinaator

1) nõustab ja suunab õpetajaid õppetöö diferentseerimisel ja individualiseerimisel,
2) suunab ja nõustab lapsevanemaid,
3) vajadusel vaatleb tunde,
4) organiseerib HEV komisjoni või erivajadustega tegelevate inimeste ümarlaudu,
5) vahendab HEV õpilastega seostud teavet kooli juhtkonnaga,
6) on kesksek isikuks õpilaste individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise juhendamisel ja vastavate andmete säilitamisel

Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab HEV õppe koordineerija koostöös õpetaja ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ja teeb ettepanekud lapsevanemale ja vajadusel kooli direktorile edasisteks tegevusteks.

2.5.7. HEV õpilastega töötamise tasandid ja rakendatavad tegevused

Erivajadustega õpilastega töötamise süsteem on kolmetasandiline, kus iga eelnev tasand loob pinnase järgneva tõhusamaks toimimiseks.

2.5.7.1. Erivajadustega õpilastega töötamise esimene tasand – märkamine ja toetamine.

1. klass astuvad lapsed esitavad kooli koolivalmiduse kaardi. Kaart võimaldab koolil saada esmast teavet lapse koolieelsest arengust ja suunab õigeaegsele tugiteenuste rakendamisele.

Esimese tasandi tegevusteks on koolipoolne

1) lapse ja õpetaja (te) tegevuste modifitseerimine,
2) järeleaitamine,
3) ettearendamine või -õpetamine,
4) kodutööde täitmise juhendamine (koostöö lapsevanematega).

Õpilastele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Nimetatud kaardi koostamise ja täitmise eest vastutab kooli direktori poolt määratud HEV õpilaste õppe koordineerija.

2.5.7.2. Erivajadustega õpilastega töötamise teine tasand – vajaduste väljaselgitamine ja eriabi kooli tasandil.

Toimub lapse pedagoogilis- psühholoogiline uurimine koolispetsialistide poolt.

Hariduslike erivajaduste väljaselgitamisel kasutatakse

1) pedagoogilis-psühholoogilist hindamist,
2) erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust,
3) õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist,
4) õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid.

Teisel tasandi rakendatavad tugiteenused Tõrva Gümnaasiumis:

1) tugispetsialistide (logopeed-eripedagoog, psühholoog, sotsiaalpedagoog, kooliarst) teenus,
2) individuaalse aine- või õppekava koostamine ja rakendamine,
3) käitumise tugikava koostamine,
4) pikapäevarühma suunamine.

Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile kantakse õpilase arengu tugevad ja arendamist vajavad küljed; logopeedilise uuringu tulemused ja soovitused; psühholoogilise uuringu tulemused ja soovitused ning teiste spetsialistide arvamused ja soovitused. Individuaalse arengu jälgimise kaardile lisanduvad lapsevanema arvamus ja allkiri.

Õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõtted tugiteenuste töö tõhususest ja vajadusel antakse soovitused täiendavateks uuringuteks.

Võrdset toetamist tuleb rakendada nii andekatele kui ka õpiraskustega õpilastele. Arvestada, et õigeaegse sekkumisega ennetatakse käitumis- ja suhtlemisraskusi, leitakse sobiv õpistiil ja/või kirjeldatakse lapse arengu iseärasusi.

Eriabi toimub rühmapõhiselt või individuaalselt.

2.5.7.3. Õpiabirühmad Tõrva Gümnaasiumis

Õpiabirühm moodustatakse (ajutiste) ainealaste õpiraskustega, väljakujunemata õpioskustega ja logopeediliste probleemidega põhikooli õpilastele, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita õppekava nõudeid või vajavad õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Õpiabirühma võib vastu võtta ka lihtsustatud õppel oleva õpilase, kes õpib klassis, kus õppetöö käib põhikooli riikliku õppekava järgi.

Õpiabi eesmärk on toetada põhikooli 1. - 9. klassi õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest ning võimaldad tal saavutada põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava nõuetele lähedasi õpitulemusi.

Õpiabi eeldab lapse arendamisel erimetoodiliste võtete kasutamist. Õpiabi tunde viib läbi eripedagoog või vastava täiendkoolituse lõpetanud aine/klassiõpetaja.

Õpiabirühma võib last määrata kooli hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija ettepanekul ja direktori otsusega Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel.

Õpiabirühma täitumuse piirnormiks on 6 õpilast.

Õpilasel ja vanemal on õigus teavitada kooli kirjalikult, et ta pole nõus õpiabirühma kohaldamisega. Nimetatud keeldumise esitamisel õpilast õpiabirühma vastu ei võeta.

Õpiabitunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi . Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde.

Õpiabirühmades

1) korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist/olemusest,
2) arendatakse tunnetusprotsesse, mälu, mõtlemist, tähelepanu,
3) korrigeeritakse/parandatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi, õpivilumusi.

Tegevused õpiabirühmas toimuvad kuni kolm korda nädalas. Õpiabirüma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.

2.5.7.4. Individuaalne õppekava

Individuaalne õppekava on HEV õpilaste jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Individuaalne õppekava koostatakse mistahes klassis õppivale õpperühmast oluliselt erinevate oskuste, terviseprobleemide, isiksuseomaduste ja/või võimetega või koolist kaua eemal viibinud õpilastele. Vastavalt vajadusele määratakse kooli õppekavaga võrreldes vähendatud või kõrgendatud nõuded õppesisule ja õpitulemustele ühes või mitmes aines või õppekava üldosa pädevuste osas, sh õpioskuste ja /või prosotsiaalse käitumise kujundamisel.

HEV lapsena tuleb käsitleda ka andekat last, Nende puhul on tegemist samade õpikeskkonna probleemidega, mille põhjal eristatakse muid hariduslikke erivajadusi, kuid erinevus on eakaaslastest kõrgemates intellektuaalsetes (kognitiivsetes) võimetes.

IÕK lähtub õpetaja töökavast klassile ja ainekavadest ning kajastab HEV õppija individuaalsust, määratledes suhte klassi- ja kooli õppekavaga ühes või mitmes aspektis:

1) õpetuse eesmärgid,
2) õppesisu ja eeldatavad õpitulemused,
3) õppevahendid ja/või õppevara kohandamise põhimõtted,
4) hindamise

Individuaalse õppekava raamistik:

1) üldised andmed õpilase kohta,
2) õpilase pedagoogilis-psühholoogiline kirjeldus,
3) erisused õppesisus ja õpitulemustes,
4) õpilasele rakendatavad meetmed või õppe läbiviimise eritingimused, sh õppevara osas,
5) õpitulemuste ja arengu hindamise kord, sealhulgas hindamise viisid ja vahendid, õpilase arengule tagasiside andmise viisid ja vahendid,

6) individuaalse õppekava rakendamise aeg,
7) individuaalse õppekava koostamise ja täitmisega seotud isikud ning nende kohustused

IÕK algatajaks võib olla lapsevanem või kooli HEV koordineerija Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel. IÕK kinnitab kooli direktor.

2.5.7.5. Hariduslike erivajadustega õpilastega töötamise kolmas tasand

Nimetatud tasandil kaasatakse õpilast toetavasse süsteemi koolivälised spetsialistid. Otsus kooliväliste spetsialistide kaasamisse tehakse teise tasandi tugisüsteemi töö kokkuvõttes.

Toimuvad täiendavad kliinilised uuringud erinevate spetsialistide poolt:

1) psühhiaater,
2) logopeed,
3) eripedagoog
4) neuroloog jt eriarstid

Vajadusel suunatakse õpilane maakonna nõustamiskomisjoni, kus määratakse võimetekohane õppekava ja/või vajalikud arendamis- ja õpetamistingimused.

Nõustamiskomisjoni otsusega saab koolis rakendada riiklikus õppekavas sätestatud

1) õpitulemuste vähendamist,
2) õpitulemuste asendamist või
3) kohustuslikest õppeainetest õppimise vabastamist.

Individuaalne õppekava, mis tugineb põhikooli lihtsustatud riiklikul õppekaval, koostatakse Tõrva Gümnaasiumis PGS §-s 17 sätestatud tingimustel ja korral.

Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile kantakse nõustamiskomisjoni spetsialistide soovitused ja nende rakendamise tingimused Tõrva Gümnaasiumis.

2.5.8. Hariduslike erivajadustega põhikoolilõpetajate eksamineerimine

Vastavalt õpilase individuaalsele õppekavale võib hariduslike erivajadustega õpilaste osas Tõrva Gümnaasiumis rakendada järgmisi eritingimusi:

1) anda õpilasele eksami sooritamiseks lisaaega kuni 15 minutit ühe astronoomilise tunni kohta;
2) võimaldada sooritada eksam eraldi ruumis;
3) võimaldada puhkepausi 10 minutit ühe astronoomilise tunni kohta;
4) muuta nägemispuudelise õpilase eksamitöö kirja suurust;
5) võimaldada kasutada õpilasel arvutit, kui õpilase käekiri on erivajadusest tingituna raskesti loetav;
6) võimaldada kasutada arvuti õigekirja kontrolli programmi (spellerit) spetsiifilise lugemishäirega (düsleksia) ja spetsiifilise õigekirjahäirega (düsgraafia) õpilastel;
7) võimaldada kirjaliku eksami sooritamist suuliselt, kui kirjutamine õpilase poolt ei ole võimalik. Sellisel juhul teostab vastuste üleskirjutamise õpetaja;
8) võimaldada eksamiküsimuste ja teksti ettelugemist kuulmispuudega ning spetsiifilise lugemishäirega (düsleksia) õpilastele;
9) kirjutada õpiraskustega õpilaste puhul eksamiülesannete tekst täpsemalt lahti;
10) kasutada tugiisikut, kes abistab õpilast eksamitöö mittesisulises osas.

2.5.9. Hariduslike erivajadustega õpilaste toetamine: koostöö alaealiste komisjoniga

Koostöös Tõrva Linna alaealiste komisjoniga rakendatavad tugimeetmed Tõrva Gümnaasiumis:

1) arenguvestluste läbiviimine,
2) individuaalse õppekava või käitumise tugikava koostamine,
3) õpilase suunamine pikapäevarühma,
4) õpilase soovitamine ja vastuvõtmine koolis töötavasse huviringi,
5) tugispetsialisti tugiteenuse rakendamine.

Koolipoolsed mõjutusmeetmed Tõrva Gümnaasiumis:

1) õpilase käitumise arutamine tema endaga ja/või vanemaga,
2) õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus või hoolekogus,
3) õpilasele tugiisiku määramine,
4) kirjalik noomitus,
5) esemete, mida õpilane ei kasuta viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, kooli hoiulevõtmine,
6) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused (tunnirahuklass, sotsiaalpedagoogi või psühholoogi kabinet),
7) kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul,
8) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe ööpäeva puhul,
9) ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest,
10) ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

2.5.10. Andekate õpilaste toetamine

Andekatele õpilastele rakendatavad tugiteenused Tõrva Gümnaasiumis:

1) vajadusel individuaalse õppekava koostamine,
2) aineõpetajate või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt rakendatav täiendav õppetöö väljaspool tunde,
3) lisaõpe tundide ajal,
4) ainealastel olümpiaadidel osalemise võimaldamine,
5) uurimisalases tegevuses osalemise võimaldamine ja stimuleerimine.

2.6. Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis

2.6.1. Hindamine

1. Hindamise eesmärk on:

   1) toetada õpilase arengut ;

   2) anda tagasisidet õpilase arengu kohta, innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul;

   2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;

   3) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

2. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

3. Tõrva Gümnaasium annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas järgmistel tingimustel:

   1) Alates 2007./2008. õppeaastast on Tõrva Gümnaasiumis kasutusel ainult e -kool ja paberkandjal klassipäevikuid ei ole. Seoses sellega toimub hinnetest teavitamine e -kooli vahendusel ja paberkandjal väljastatakse hinnete lehti erandjuhul neile lapsevanematele, kellel puudub ligipääs arvutile ja kes teavitavad sellest eelnevalt klassijuhatajat kirjalikult.
   2) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kõigepealt suuliselt aineõpetaja juures ja seejärel kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
   3) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult 10 tööpäeva jooksul avalduse laekumise päevast alates.

4. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

5. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse Tõrva Gümnaasiumi kodukorras.

2.6.2. Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

3. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

4. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

2.6.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtvate hinnete alus Tõrva Gümnaasiumis

1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

2. Hindamisel viie palli süsteemis:

1) hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
2) hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
3) hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida

või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

3. Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.

4. Põhikool võib viie palli süsteemi asemel kasutada koolisiseselt teistsugust hindesüsteemi. Kasutatav hindesüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtvad hinded ja käimasoleva õppeveerandi jooksul saadud hinded viie palli süsteemi. Tõrva Gümnaasium kasutab täna hindamiseks viie palli süsteemi (vaata p2)

5. Põhikooli I kooliastme 1.klassi I ja II veerandil kasutab Tõrva Gümnaasium õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse need lõikes 2 sätestatud hindeskaalasse.

6. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk».

7. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks järgmistel tingimustel:

1) Kontrolltööde sooritamine või järelvastamine on kohustuslik
2) Õpilasele antakse üks kord kümne õppepäeva jooksul kokkuleppel aineõpetajaga võimalus järelvastamiseks või järeltöö sooritamiseks
3) Märge järelvastamise või järeltöö sooritamise kohta (hinne) kantakse tärniga puudumise, nulli või puuduliku hinde taha
4) Mitterahuldav tunnitöö ei kuulu järelvastamisele ning hinnatakse hindega "nõrk"
5) Nii gümnaasiumi- kui ka põhikooliastmes saab järeltöid sooritada kokkuleppel õpetajaga
6) Positiivsete hinnete parandamise võimaluse üle otsustab aineõpetaja (näit. 3/5)
7) Kui hindamisel tuvastatakse, et õpilane on maha kirjutanud või kasutanud kõrvalist abi, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega "nõrk"

2.6.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine Tõrva Gümnaasiumis

1. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks. Tõrva Gümnaasium kasutab poolaastahinnete asemel veerandihindeid. Koondhinded esitatakse viie palli süsteemis. Tõrva Gümnaasiumis hinnatakse õpilasi viie palli süsteemis. Tõrva Gümnaasiumis antakse I klassi õpilase tööle 1. ja 2. õppeveerandil suuline ja/või kirjalik hinnang lähtuvalt tema arengust, ning õpitulemustest. Suulisi hinnanguid saavad õpilased pidevalt, kokkuvõtvaid kirjalikke hinnanguid antakse õppeveerandi lõpul.
2. Kui õppeperioodi keskel on õppeaine poolaastahinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.
3. Õpilasele, kelle poolaastahinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, määratakse selles aines tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabi jm) (vt p.2.4.1.) või koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
4. Poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
5. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
6. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
7. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

8. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

9. Punktis 4 ja 8 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajas.

2.6.5. Põhikooli lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad» , kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele või eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

3. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

4. Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib lõikes 1 nimetatud eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.

5. Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse p 2.6.2.- 2.6.4.

6. Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes:
1) on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning
2) on sooritanud aineeksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses.

2.7. Karjääriteenuste korraldus Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasiumis korraldab karjäärivalikut klassijuhataja, kes koostöös kooli psühholoogiga organiseerivad vastavad koolitused. Õpilastel on võimalus osaleda erinevatel karjääriüritustel, mida võib organiseerida ja korraldada nii koolis kui ka väljaspool kooli. Karjääriteenuse osas tehakse vajadusel koostööd ka maakonna Karjäärinõustamiskeskusega.

   9.klassis on võimalik valikkursusena valida karjääriõpetust.

2.8. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

1. Õpilase arengu toetamiseks, mitmekesiste õppimisvõimaluste ja õpikogemuste pakkumiseks ning erinevate õppeainete ja läbivate teemade lõimimiseks korraldatakse koolis ainealaseid üritusi, õppekäike ja viiakse läbi projekte. Projektid arendavad õpilases oskust töötada iseseisvalt ja meeskonnas, oskust eesmärke seada ja tulemusi analüüsida, oskust loovalt mõelda ja omandatud teadmisi uutes olukordades kasutada. Koolidevahelised projektid annavad õpilasele kogemuse õppimiseks ja toimetulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes.
2. Õppetööd toetavad ülekoolilised projektid ja koolidevahelised projektid kavandatakse reeglina enne õppeaasta algust või enne II poolaasta algust kooli üldtööplaanis.
3. Traditsioonilised ülekoolilised projektid on rahvakalendri ja riiklikud tähtpäevad, kooli aktused, kooli kontserdid, spordipäevad.
4. Traditsioonilised koolidevahelised projektid on sõprusfestival, maakondlikud ja vabariiklikud lauluvõistlused, tantsu- ja laulupidu, spordivõistlused, aineolümpiaadid, konkursid, ainepäevad.
5. Koolisiseseid temaatilisi projekte viivad läbi aineõpetajad, õpilased.
6. Projektide kavandamist ja läbiviimist koordineerivad ainesektsioonide juhid või direktori poolt määratud isikud.

2.9. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis

1. Õpetaja poolt koostatava töökava aluseks on kooli õppekava ja ainekava ning see peab olema vastavuses kooli tunnijaotusplaaniga. Õpetaja töökava koostatakse vastavalt õppeainele ja klassile. Õpetaja töökava erineb riiklikust õppekavast konkreetsuse poolest.

2. Õpetaja ei pea koostama igal aastal uut töökava, kui töö toimub samadel alustel ja käsitletakse samu teemasid. Uus töökava tuleb koostada siis, kui selles toimuvad mingid olulised muudatused ja selle järgi ei saa enam õpetada.

3. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse.

4. Töökavad on koostatud veerandite või poolaastate kaupa kalenderplaanina.

5. Õpetaja võib kasutada õpiku autori või erinevate õppeainete ainesektsioonide poolt koostatud töökavasid ka siis, kui need on vormistatud teisiti, kui kooli töökava blankett seda ette näeb.

6. Kohustuslikud andmed õpetaja töökavas on :

   1) õpetaja nimi,
   2) õppeaine
   3) klass
   4) õppeperiood (veerand, kursus, tund)
   5) kasutatav kirjandus
   6) õpitulemused (ehk eesmärgid, mida õppija oskab ja teab pärast antud õppeperioodi läbimist)
   7) õppesisu, sh teemad, põhimõisted ja hindamise korraldus

2.10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasiumi õppekava uuendatakse ja täiendatakse:

   1) lähtuvalt muudatustest riiklikus õpekavas või seadusandluses;

   2)vajadusest teha muudatusi kooli õppesuundades, õppesisus või õppekorralduses;

2. Tõrva Gümnaasiumi õppekava kehtestab kooli direktor.